

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKZ 21.08
Instelling	:	Zuyderland GGZ
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht	:	18 augustus 2021
Datum hoorzitting	:	24 augustus 2021
Datum beslissing	:	31 augustus 2021

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht van klager aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een voortgezette crisismaatregel c.q. lopend verzoek voor een zorgmachtiging zorg werd verleend door Zuyderland. De klacht heeft betrekking op de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg aan klaagster in de vorm van het toedienen van medicatie. De desbetreffende beslissing is genomen door de zorgverantwoordelijke, X (psychiater), hierna te noemen verweerders.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 18 augustus 2021 een klachtenformulier met schorsingsverzoek, gedateerd op dezelfde datum, van klaagster ontvangen. De klachtencommissie heeft het schorsingsverzoek op dezelfde datum voorgelegd aan de waarnemend zorgverantwoordelijke, die het schorsingsverzoek heeft ingewilligd.

Verweerster heeft met arts-assistent Y, hierna tezamen aangeduid als verweerders, op 19 augustus 2021 een verweerschrift, gedateerd 18 augustus 2021, ingediend. Op 24 augustus 2021 heeft een hoorzitting plaatsgevonden via beeldcommunicatie. Klaagster was bij deze gelegenheid ongeoorloofd afwezig en bleek, ondanks inspanningen van de klachtencommissie, medewerkers van de afdeling waar klaagster was opgenomen en de patiëntenvertrouwenspersoon, niet bereikbaar te zijn. Derhalve heeft de patiëntenvertrouwenspersoon de hoorzitting direct na aanvang verlaten. Tijdens de hoorzitting werd voor verweerster waargenomen, zoals hierna vermeld.

1.1 TERMIJN

De klacht betreft een klacht als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klacht heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg nog actueel is, zodat de klachtencommissie gehouden is binnen 2 weken na ontvangst van deze klacht schriftelijk hierover een beslissing te nemen.

Deze termijn loopt af op 1 september 2021.

Op 25 augustus 2021 hebben verweerders de klachtencommissie laten weten dat klaagster inmiddels op de afdeling was teruggekeerd. In verband met het zeer slechte psychische toestandbeeld van klaagster hebben zij de klachtencommissie verzocht vervroegd uitspraak te doen. De verkorte beslissing is op 25 augustus 2021 verzonden aan betrokkenen, met de mededeling dat de nadere schriftelijke motivering uiterlijk 1 september 2021 zal volgen.

2 KLACHT

Klaagster maakt bezwaar tegen de beslissing van verweerders tot toepassing van het toedienen van medicatie als vorm van verplichte zorg.

3 FEITEN

- Op 16 juli 2021 is klaagster opgenomen met een crisismaatregel; deze werd niet bekrachtigd door de rechtbank Limburg.
- Op 22 juli 2021 is klaagster opnieuw met een crisismaatregel opgenomen.
- De Rechtbank Limburg heeft op 26 juli 2021 ten aanzien van klaagster een beschikking afgegeven voor een voortzetting van de crisismaatregel. Daarbij is onder meer het toedienen van medicatie als maatregel bij wijze van verplichte zorg toegestaan.

- Op 13 augustus 2021 heeft de officier van justitie van het parket Limburg een verzoekschrift voor een zorgmachtiging bij de rechtbank Limburg ingediend.
- Op 16 augustus 2021 is klagster een art. 8:9 lid 1 en 2 formulier overhandigd waarin de zorgverantwoordelijke haar meedeelt per 18 augustus 2021 te starten met verplichte zorg middels het toedienen van medicatie.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAAGSTER

Het standpunt van klagster is weergegeven in het klaagschrift en komt op het volgende neer: Klagster wil geen dwangmedicatie en stelt niet psychisch ziek te zijn. Zij geeft aan lichamelijke klachten te hebben naar aanleiding van eerder medicatiegebruik en bestraling. Klagster wil geen anti-psychotische medicatie, want zij wordt daar ziek van. Klagster wil rust en de vrijheid om haar eigen toekomst te bepalen. Indien nodig is klagster bereid om 1 mg olanzapine als medicatie voor de nacht te nemen.

4.2 STANDPUNT VERWEERDERS

Het standpunt van verweerders komt, samengevat, neer op het volgende: Klagster is gekend met een schizoaffectieve stoornis, bipolaire type. Klagster heeft in de loop van 2021 uit eigen beweging en tegen het nadrukkelijk advies van de ambulant psychiater de medicamenteuze behandeling gestaakt. Er volgde een opname met een crisismaatregel vanwege het in toenemende mate ontstaan van zorgen en signalen van decompensatie. Nadat deze crisismaatregel niet bekrachtigd was is er op 22 juli opnieuw een crisismaatregel genomen, die wél bekrachtigd werd. Er is in casu sprake van ernstig nadeel, voor klagster zelf maar zeer zeker ook voor derden. Klagster uit zich verbaal agressief naar medepatiënten en hulpverleners, en is met enige regelmaat geagiteerd en afdelingsontwrichtend aanwezig. Daarbij is sprake geweest van meerdere escalaties, waaronder het schreeuwen naar medepatiënten en, zij het eenmaal, het gooien met servies en met een fietstas naar een verpleegkundige. Naast het interne gevaar dat zich voordoet, voortkomend uit het psychiatrisch toestandsbeeld, is er ook sprake van extern gevaar. Dit houdt in dat klagster contacten legt met collega's van haar partner en in deze communicatie informatie verstrekt die belastend ofwel reputatieschadend is voor zowel klagster als haar partner. Onbekend voor het behandelteam is in hoeverre klagster ook schadelijke uitlatingen doet op internetmedia. De partner van klagster wil pas weer ondersteuning bieden en klagster toelaten in de gezamenlijke woning wanneer klagster medicatie gebruikt. Afspraken maken met klagster is in de brede zin van het woord moeilijk. Er werd geoeft met het maken van afspraken betreffende vrijheden omtrent uitgang, met tijd en doel, maar deze afspraken zijn door klagster meermalen geschonden. Ook heden is klagster ongeoorloofd afwezig. Meermaals werden pogingen gedaan om tot een behandelovereenkomst te komen en medicamenteus beleid op te starten. Echter, zelfs wanneer er afspraken gemaakt waren tot inname van een medicament (Olanzapine), weigerde klagster ten tijde van medicatieverstrekking alsnog de aangeboden medicatie. Klagster geeft aan geen medicatie te willen vanwege in het verleden ervaren bijwerkingen. Zij houdt echter het gesprek over alternatieven dan wel het mitigeren van bijwerkingen middels co-medicatie af. Voorstellen die klagster deed betreffende dosering werden besproken, maar als niet therapeutisch bijdragend ingeschat, gezien de lage dosering die klagster hierin offerde. De voorgeschreven depotmedicatie is noodzakelijk om het diep gelegen toestandsbeeld te behandelen. Hierin zijn het bieden van structuur, normaliseren van dagritme, alsook begrenzen en andere niet-medicamenteuze behandel mogelijkheden tot dusver onvoldoende gebleken. Gezien de eerdere klaring van het toestandsbeeld bij gebruik van medicatie, acht verweerders de kans groot dat medicamenteuze interventie positief effect zal hebben. Op dit moment is er sprake van achterdocht alsook betrekkingsswanen, die beide door behandeling met anti-psychotische medicatie verwacht worden af te nemen. Aangezien klagster heftig ageert tegen medicatie, wordt daarbij overwogen een langwerkende depotmedicatie antipsychotica in te zetten. Zonder medicamenteuze behandeling blijft het toestandsbeeld, dat momenteel heel slecht is, onveranderd voortbestaan, neemt de kans op herstel af en de schade op diverse levensdomeinen toe.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klacht met betrekking tot de verplichte medicatie is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van de klacht kennis te nemen en klaagster is ontvankelijk in haar klacht.

Klaagster heeft van haar wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10:3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van verweerders inzake het starten met depotmedicatie als verplichte zorg. Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij de beslissing van verweerders aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 2 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft conform het derde lid van artikel 8:9 Wvggz aan betrokkene, en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De beslissing tot het verlenen verplichte zorg is, blijkens de stukken, op 13 augustus 2021 mondeling met klaagster besproken en haar op 16 augustus 2021 formeel medegedeeld door overhandiging van het desbetreffende formulier. Dit is door klaagster niet weersproken.

Ingevolge artikel 8:9 lid 4 Wvggz dient de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast te leggen of betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is. Uit de overgelegde stukken is gebleken dat verweerders dit schriftelijk heeft vastgelegd in de beslissing tot verlenen van verplichte zorg en daarnaast van deze beoordeling een aantekening heeft gemaakt in klaagsters dossier.

Aan de formele vereisten die artikel 8:9 Wvggz stelt is naar het oordeel van de klachtencommissie derhalve voldaan.

Ten aanzien van de door klaagster aangevochten beslissing van verweerders tot verplichte medicatie overweegt de klachtencommissie voorts meer inhoudelijk als volgt.

5.1 TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klaagster stelt dat er geen sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wvggz. Naar haar mening is medicatie niet noodzakelijk en is zij niet psychisch ziek. Klaagster zou meer gebaat zijn bij rust en het achterwege blijven van een opname.

De klachtencommissie acht deze enkele stelling van klaagster tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerders, de toelichting vanuit het behandelteam ter zitting en hetgeen vermeld is in de overgelegde stukken, waaronder de beschikking van de rechtbank Limburg en de medische verklaring d.d. 6 augustus 2021, niet aannemelijk. Naar het oordeel van de klachtencommissie is genoegzaam gebleken dat er bij klaagster wel degelijk sprake is van een geestelijke stoornis die leidt tot ernstig nadeel, zoals hiervoor door verweerders omschreven.

Voorts dient het toedienen van medicatie als verplichte zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

5.2 TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

De aangekondigde medicamenteuze behandeling heeft tot doel het psychisch toestandsbeeld van klaagster te stabiliseren, zodat er een behandelrelatie opgebouwd kan worden en er concrete behandelafspraken gemaakt kunnen worden. Verweerders hebben betoogd dat medicatie effectief is, omdat dit het toestandsbeeld stabiliseert en daarmee behandelperspectief gewaarborgd wordt.

De klachtencommissie onderschrijft de beslissing van verweerders tot toediening van een antipsychoticum aan klaagster, daar deze medicatie een wetenschappelijk bewezen effect heeft op psychotische symptomen, zoals waargenomen bij klaagster, en daarmee het aangewezen geneesmiddel is om klaagsters psychische toestandsbeeld te behandelen. Naar het oordeel van de klachtencommissie hebben verweerders, zowel in het verweerschrift als tijdens de hoorzitting in de mondelinge toelichting, voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er zonder medicamenteuze behandeling geen stabilisatie, en zeker geen verbetering van het psychisch toestandsbeeld van klaagster mogelijk is. Daarnaast is de klachtencommissie van oordeel dat de inzet van de verplichte zorg effectief is, daar eerder, zoals verweerders naar voren hebben gebracht, het psychisch toestandsbeeld van klaagster bij gebruik van antipsychotische medicatie is opgeklaard en gestabiliseerd.

De klachtencommissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie aan de eis van effectiviteit beantwoordt.

5.3 TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

Zoals hiervoor weergegeven is er in casu sprake van een zodanig ernstig psychiatrisch toestandsbeeld en daarmee gepaard gaand ernstig nadeel, dat ingrijpen door middel van verplichte medicatie geboden is. De klachtencommissie acht het op basis van hetgeen naar voren is gebracht aannemelijk dat, wanneer medicatie niet gestart wordt, het psychiatrisch toestandsbeeld zal verslechteren en de kans op herstel op de verschillende levensdomeinen steeds minder mogelijk zal worden. Daar komt bij dat bij uitblijven van medicatie klaagsters zeer ernstige psychiatrische toestandsbeeld onveranderd zal blijven voortbestaan, zodat er, naar het oordeel van de klachtencommissie, rekening mee moet worden gehouden dat haar opname in die situatie onredelijk lang zal gaan duren.

Op grond van het hieraan voorafgaande concludeert de commissie dat de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie voldoet aan de eis van proportionaliteit.

5.4 TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het toepassen van verplichte zorg in de vorm van medicatie dient, indien en voor zover mogelijk, het voor klaagster minst ingrijpende middel te worden toegepast.

Klaagster heeft aangegeven dat zij gebruik wil maken van een ander middel, in een zeer lage dosering. Naar het oordeel van de klachtencommissie hebben verweerders ter zake genoegzaam inzichtelijk gemaakt dat de door klaagster voorgestelde medicatie te dezen niet realistisch is, althans niet in de dosering die zij wenst. Nu klaagster anderszins het gebruik van medicatie afwijst en effectieve behandeling op vrijwillige basis klaarblijkelijk niet tot de mogelijkheden behoort, rest verweerders niet anders dan over te gaan tot toepassing van verplichte zorg. Daarbij neemt de klachtencommissie in aanmerking dat verweerders hebben laten weten dat de door klaagster aangegeven bijwerkingen met haar zijn besproken en dat er in vervolg daarop een ander medicatievoorstel gedaan is. Verweester heeft daarnaast expliciet gekozen voor een depot dat voor drie maanden gegeven kan worden, zodat de medicamenteuze behandeling voor klaagster zo min mogelijk confronterend en belastend is.

De klachtencommissie is van oordeel dat daarmee voldaan is aan het subsidiariteitsvereiste.

5.5 TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie concludeert uit hetgeen naar voren is gebracht dat bij verweester steeds de veiligheid van klaagster voorop heeft gestaan en dat zij steeds vanuit dat perspectief heeft gehandeld.

De klachtencommissie komt op grond van al hetgeen hiervoor is overwogen tot het oordeel dat in dezen aan alle wettelijke vereisten is voldaan. Het gevolg is dat de klacht ongegrond moet worden verklaard. Dit impliceert dat de verplichte zorg in de vorm van toediening van medicatie ten uitvoer kan worden gebracht.

6 SCHORSING

Klaagster heeft op 18 augustus 2021 een klacht over toediening van medicatie als vorm van verplichte zorg ingediend en daarnaast de klachtencommissie verzocht de beslissing van de verweerders ten aanzien van de medicatie te schorsen, totdat de klachtencommissie uitspraak heeft gedaan. Nu de gevraagde schorsing is toegekend, behoeft de klachtencommissie dit verzoek niet meer inhoudelijk te beoordelen.

7 SCHADEVERGOEDING

Klaagster heeft bij indiening van haar klacht op 18 augustus 2021 verzocht om een schadevergoeding bij gegrondverklaring van haar klacht. In aanmerking genomen dat de klacht ongegrond zal worden verklaard, zoals hiervoor overwogen, is er geen aanleiding voor het toekennen van schadevergoeding, zodat klaagsters verzoek om schadevergoeding wordt afgewezen.

8 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht ongegrond.
- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

9 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz en ongegrond verklaard. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). De termijn voor het indienen van een verzoek bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de klachtencommissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan klagster bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).